

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36.

Fylke:

Vest Agder -

Tilleggsspørsmål nr. Fra folkelive før & nå, Herad: Hidra (Hitra)

Emne: Helsing, Fakker og Åfferd, Bygdelag: Østre Hitroy -

Oppskr. av: Laurids Eriksson, Gard: Hamrås -

(adresse): Rasmåg - G.nr. 26 - Br.nr. 19, Kongsjø, Fleire bing

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Ette da eg he hoirt a sett - Sjømann, Fisker, a Småbruker, F. Bl. Des, 1876.*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Yeldre ti, før 1890. va stransidera a småbrukera meir fülle av suig, a suig, a ikje tog properettera a fekk sitt på de reina som nåfortia, Suigdel, hell a tesuiga seg sjøplassa a jor a.s.v. a flytta sjiptestein va gjengs (Ut sjiptning sjifan fann fortala)

Om: Hidra va dei lige lære underfundige som johan, men Bibel seie: jibelar ga dei tebag da dei hadde teie me urette. Så Gudelige a injen Kystboer - Presteforeldre a foreldre trude da gamle or: Fann tog atte låna, men som granster veit eg at mange he i behall, da dei i tia he tevent seg, heilt sia 1760. Mang ein va iu fount i salg a handel. Tidanna va da den a ta forholdsvregla me a ha vidna te handslag Da va at dei heije me flade hann slo dei mod kvarandre sa da smalk da dei glepp fra kvarandre. De kunne ikje vidne ga fra, men i større handel som had, hell gar, slo dei holla kvarandre me higre henna a vidne sto me higre hann på kant slå deira henna fra kvarandre. De heite slå a ein handel. A låva me hann a monn, sette ikje, men me vehte vidna kunne ein ta tebage te ein va skadesløs, me voll a magt ta rett me eia hann. Handslag sto bekreftas me klart ja a et lide nodd (botk.) me have, me sama, Va de någe a avjorra me nei, va de et hall me me have te sia, me sama. Veit ikje, va et løbt op me heije aksle, 2) ja de he alti vore folke-sjikk på Hitroy. Någen unge nåfortia a någe staurer a famelte 3) Na nabo a granna fra stranna a nemste gara traff hoba, sa kunne somme sommeti seia gomara-godag - gokvekk - gonatt, sann tilfeldig, Kveun som kom på da

2

bara a vane, før dei bejnte hell slutta a prata, ment hellest
na ein mote villfremmen. Udlemning, hell fra langali, ~~Fist~~ a
nordlann - Fremmen. Fra andre kant a bygda, hell by a oplann -
Slegt hell sjyllfolk, ma et or talla farafolk. (A dotke pa
fare. Me he in etla akke te a fara. Fare tesjoss, fare pa
fiske. Fare ove har te vestoyan sae dei gamle na dei
prata am faroyan. Gada va: eldre ti a enna go folkessjikk
av eldre a komma fremmanne ein mote i forkjobe a helse
a seia: Eg ser da a fremman pa fare, da a sjellan a sjå
samne folk, a der dei da itje sae for dei va ifra, a for dei
stohem. sa va da am a spora: for a dotk ifra. Sa va da
sjikk a ta den fremmande i hanna a seia: Velkamen pa
dessa kanta. Sjikkelige foreldre frumana alti sine bodu
a da, ga aldriq forbi fremmans idan a ta lina a (a=veia)
a itje ber dotke ad som stude a noyd. (De vil nokk ma tie
bli arlagd.) Va da bygdefolk: sa va da jodna: Godag, Ditt jam
langveis, a goa vere, hell: Svært ma neber va am dagen, sa
va da farvel a kvar sen veg, men stort set va farvell
helsning. bara na naen sto reisa leng. enn te nemste by, hell
id i vara, a da va sjikk at slegt, menna, a navra, lydde in
te gamle na dei lag for doen, a sae takk for alt, a farvell, a
et passe Gudsoz, men itje for presten hadde jett medelelse.
Me rodde i alle ar te omkring 1890. sefs mann lodstaman
(Ma ei gang) dei b nautiske mik te by ette presten. Na dei gamle
itje kunne arbya meir pa jora a odelsgutt svelag, sa leia a styttis
dei di ront pa jore for da va sjikk at dei gamle klappa pa alle
krileplasser, (stein) der dei fra badusheim hadde krila ma tonge
rygkarje a rygbyre pa lyrtan. Sa lae dei seg te i slagbenfjen
ma kakkelogustrona te vorherre tog dei heim. Sam de heite.
Na dei smite sjyllfolk, sa blei da helst ei lystig helsen a helst
der kana va ma, a dei va alti fyst, a mest alle bringte dei sterke
uttrykk, a da va sjikk a holla haman op, a sla dei saman, hell
pa hamboda, (Loran) (Altsa onejett.) Sa va da a smila ove kule ansigte
a seia: Jesse mom ka greit da va a sjå dotke, Her a sju-lange sia
me sag dotke, sa va svare jodna: Kors i alle krødna ka gatt dotke
ser ud, ~~Na~~ leve dei gamle, dei hadde da holle haman, sa sjåte
dei hennan et melle gram for dei slepte, da fekk mennan komma

te or, å da kænne fekk praten på gang bygdde mennan seg
 knapt om å hånhelse, men radla i vei om vere, å helse, å
 gróa, å om fisk, makrel, å krommer, o. l., helst fortjenest, (4) Å så
 va da å be fremmen, hell sjølk folk heim, hell enn, å så va da
 for mann å bodu, å jelpa te, bera vunn, å ve, ställa mo jorpla
 å kjøh. Ställa dyran, å jelpa mora da dei komne, så lú komne
 få ställa te et sjikkelig jøstebø, hell blei dei kleint omalt i
 bygda. Folk sladra moje på kjerke ^{veg} fjørr, (Nykeed - Fjusepost.) Nå knapt
 någen å sjå på kjerkeveg - (Kjerkestyre å for fitt levebrø.) ukristelig.
 Folkje fjørr i vaunkunn, jekkt te kjerke for sakrament, å bli fri ein
 lúon vonskab, moje ån for å hånra nykeed. Dei kattes gøtt folk
 modrott va vonne folk, hell patk. (5) Fra gamal te te omkring 1860,
 brúgte alle mannfolk billig. Dansk flosshatt. Symbol på komfermant
 at han va voksen kar (Herminz) lista los te skipper. Hadde kaptain
 ein gamal flosshatt teje. Sænen ska ste komfermant i år. Da jore da
 sama om han va nye lista folk hadde or for å tizga - m. m. Du va
 byhatt, høgte, å kjerkehatt. (Starhatt.) Helest brúgte unge og eldre
 skattelúne, fiskera helst sydvest, Sjøfolk seildugslúne, Soldatt hatt
 blei ikje sendt te Norge, Danskam va redd for å ha norske soldatt.
 (Der bera endel trúnge offesera i glimrande uniform) Blankhatt
 va flad å rom, breibremma, svart aljetoi oppå, å gra fitt vunn lúrem,
 kom i bruk omkring 1820 - Nå folk va på fare te kjerke, om i
 bygda, hell te by. Rodde å jekkt fra ein fjøring te hallanne-ein, jek
 dei kvardaglig te dei kom nær, så tog dei emte kjente å flidde seg.
 Kænne ^{brutta} mo kjerke ^{hell} bystakk, mann tog på knappenest, å kalvekryss.
 (Kje dyrekalv.) men ^h Floss hadde dei fjørr om aldning så fattige, Den
 va svært smal. De va falkesjikk men ån så hønt i stasklean
 å helse å lúpta hatt et par tomma opp fra stalten nå dei mite
 agta å kjente folk som handel-skipper, å ambedsfolk. Tuden va
 av å te am i bygda å sag på mal å vest, som folk i eldre ti fanta
 moje mo, så ein fjøring jorpla jekkt fra 22 kg te 25 kg - Te tuden
 å lensmann va da boda for ikje å lúpta på hatt, Da va da
 brúgt å lúpt ann på da vis, framkamt mod panne, å vippa ann
 opp fra bag i kring, et par tomma, men for post å konge
 sko hatten heilt å framove. ^{å bli på hån} Biskop he folk i tra lide hatt hön
 te miba. Bara sag han ei hente gang på misetar i bykjerke. Folk
 hadde altide å fortala at han sag sind id som ein forkerda paven.

68.
2237

i stasklaan i hosti a peitle, tog dei au hatten heilt a a framme
 ou for nabra sagimellom a i ligfar na dei jekk ud a hus a jonom
 gar te dei va gar (Hus) aleide sa jekk dei syngans ma hatten i ein
 hanna fra gamalt va der kvileplass et stykje fra gar, kalla, ligstein
 der tog dei hatten a, atte, sette kjista der a song et siste farvel
 vers fra den pa si gravfar, (te gar a heim). Da kom inju te a ga
 atte. For kvar gar strauste a hus dei kom om pa fara tog dei a
 hatten i saag et vaes, kvinfolka vifte fra huse farwell ma kvide lomme (Folkje pa borstein)
 tarkla a fra lye vinka kvinfolka tebags. Gamle sengliganne
 blei stytta litt te vind oie for au a vinka fra de. Hellest tesjio
 pa fiske a arbei, hadde ein alti nage a bejonna praten ma idan
 a toisa ma vunde helseng som millitare slava. Bore a vere
 patrot a skarpsjytere, lig Suiser a Boer, (6) Eldre tie na mannen
 tog sitt sade i Gjorka, helt han hatten framfor anleda (Ansigt)
 i respekt for sitt a sinis Gudshus, a sae ma sae sjel: Fadervar
 Omkring 1890. va der bara nage gamle som fydde den gar sjikk
 Eg tri knakt dei neste sae nage i hatten, for fra 5 te 10 sekant, sa
 lae dei hatten enorme sade i stolen. Alle okka fedres sjikke a
 na fortia glomte - U.S.A., Fiske, Spjofart lonnsom arbei je na folk
 midla te sjikkelig mad a helse Omkring 1880-1890 steig folk
 ettekver ud a et auvarslous slum i hus a lort a non for
 dei meste pa laun a stram a de kummerfolle liv valte store
 dodelighed De bydde dei bedre ma sen forer presten lide au
 Hitteri va annes a haun va fin bymann a dei snakka pore dansk,
 Na fye andra kjongaren gett dei au ma hatten i hanna nemasia
 a na dei sang a fira kjista i grava, a kasta pa grava, torve, stein,
 a moras, sa de droite i kjista a smalt som torna, a ette lesta
 prest velsignelsen sto heile tri gifte ^{mannfolk} ma hattebren
 mod panne a voldt den ca 45 grade ud fra ansigt te syn far
 sorg for den avlidne. Eg tri knapt nagen ette 1890. viste den
 gamle sjikk a slikka Fadervar i hatten. De va tougt a bara lig
 Te omkring 1880-90 va kjistene tange sa ein va jertaus gla na lize
 va val i grava da bli ligfye ma ett sa fage a pratase-
 Folk mest, tog bibel a Fadervor lide alvorlig, Gjorkas handling ma prest
 som melommann va nok te Kamme te Himmel. (Salighed, i Himmelsk st.
 Or som prest jongelerte a brilleerte ma some kyrkison, varde og
 dollorosa meinte folk flest va Himmelsk sprag sa me na kann

(Te Gjorka)

De va sjikk at kvinfolka jek ma salmelog sveit i kvit lomme toikle i haun fram a tebage

7553

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Kann kje andras öve eldne folks tankesett. Mestern lærte deriplan
 naturlig folkselig him te far i Himlen, kje värde, kje tull et
 navn & hellig, men at Hellig & Herre Sebast, eller Jehova-
 Paven lærte at han va Hellig & tog titel: Gud på jora, & derfor be
 me omia et nöude tvetydig, katolsk (Aminnelig) Fodervär. I detta
 århundre lude de gått meir & meir & brög me den snobbete floss,
 Bara någa få stormandsgalne narv, nöuda seg me upraktisk
 stas. Fiskaran dommenere nå i bygda, Dei mil kje aba ette redere,
 sjipera, & hokera, som usorra dei gamle te & ta aksia, & ellers
 jore de som va vout i Herrens öine, (Falsk regustab.) Eg & gått
 befare på jorstorpa, & helst i Norveg, & he aldrig høirt & sett
 at andre folk enn Svenska he brügt den slave & läge sjuk
 så krübande mindreverdig at ta häveplagge av i hast &
 stikke omme arm, sja ne mod jora, hvie seg i stöv & seia
 Herre, hell Kapten, te ein slendig brennerins nervsvolka
 koffardi skipper, som ca 80. % va. (7) I staoklea folte
 småfolk seg någe oraupå kvardags stri, slendig tivarrel-
 De va me Söndag kvile & høgti & tenkja på aut enn madströg,
 da va kje regn, tösk hell küling, så svær ein modgang te sitt
 levebrö, da yttra dei: De & så jilt må Söndag, (Högte) Kjem,
 jys som me & i ei ann var, Moje forde dei i beste klean
 tote de va høvt på Görkerveg, & hellest & visa seg framme, da
 va de greit & høvt & helse me & lyste på høtt te alle sie,
 & da på Görkerveg & i by va de karslig in & hämhelse ette
 høttelse & seie: Godag, takk for seinst-koss leve dotke, hell.
 De va greit & sju dotke, (8) I eldre ti jekk folk fra grannegara
 moje te jostebö (Be te selstak) fra hövstom te värvin, helst
 Lördagkvella. Belag va bare te høgti & veitle. Hellest va de her
 på garen nå dei traff nägen som dei önska komma: Du kom litt
 Lördag (Hell dei jekk sentbö) Så kom dei te Havnäs fra et
 luis på garen Kalven, fra et på Langlann, & et på Keisdal, & fra
 stranna Hasvig. Da blei huse folte & de va more me sjuk.
 & komma i rei, (Reia, Fra Arelsti) & nå dei kom enn på tüne, &
 enn på dövrstein, & öve dövrstokk enn i gänge, & enforbi stäv-
 svilt, så hadde dei ette hämhelsing på tün: Gokvellann,
 så mange tevante eldgamle & gamle uttrykk i or & venin-
 ge, at de komme must ta ein hall time for jostann komntesede.

6
Eg he aldri hatt list te a jorra vout, derfor ville bestefor at eg
sko arva hann, Eg va der mijs, a eg gloime aldri Ka grita Ka
loie na folk kom te jostabo hord dei, a andre pa garen, Eg sko
je mijs der eg kunne memast da dei opmontra kvarandre me,
Ette 1885 va der meir sjellann jostabo pa garam, pa strann
= steiman va fiskerhytten for sma a lide mannemad = jora
Da heite ikke a vitja, men lyst te ofke. Dei gamle brugte fleire
goor a formulara na dei te jostabo kom hoba, hell nagen tjeneser,
Me mannen kunne da vara um mytt lag pa vesteknappa, hell fasong,
pa sjogge, a do va um a fa alt rima i stav, te a mo fant dei pa
a totla mo nye gade, a kaneu memest eg, dei vannvyr
sa smatt sitt eie: Dikke makje tru dotke kjem te herrebør
Svar, Va do ligg seg, Vil du snakka. Me kjende mijselukka
heilt me Sjipstasjer, (Fogt torke lammetjod he im stark sidlykt)
Eg tru dei totla a drag ud tia a kjende den fine lukt ut pa tuno
for a bli dygtig hoga, men kaneu hadde da mest a seia, Sa va der
radl pa mytt om da bara va svilde søuhava, Mannen forsto
dei hoga a hoga seg te ein drabelig apetitt, sa motte han ta
te ved, a sa: Na he dotke prata a dotke. La ofke kumma te bords,
men da svaraste tomme va a kumma ove dørstatjen, a
da dei kom ennpebi stave dora, va boknam fara oppa lopt
a sadh der stille som mus, va sjikk, for ikke a forstørre dei
fremme. Me dora stodei for ikke a visa dei va sulne a framme
= loirpue, kaneu tok te a breia seg. string statjen slett me
navan pa maie a hantboda, a helste pa dei gamle der i kora,
som sae: Me he venta dotke sko lyst litt te ofke, a gamle man
konne seia: Ka troll he dotke vore sa lenje, Sa peide mannen
ga te kroskabe a seia: Høre dikke sjera, hui he sidde pa taga
a skrata i heile dag, hui veit na her kjem fremmen, a sa kom
hann litt te dora me flaska a sjenkte dei a et lide stamb,
a kaneu leia dei te seide, a stragst kom hui me jostabo mad,
men enda sko dei for sjikk ikke forhesta seg kaneu matte fjot
komma terattes a roa seg a rugga seg siesvis et par gange,
sjeba høre a fli sjal a skaut. mannen te a dra i trøiesnippe,
nikka a blonka et par ganje, a stringa hage sjogge i loven,
te kaneu reiste seg a sette seg i stolen der hui mor helt i ryggtje.
sa hvierte da far sjal i hogsade te a lesa fadervar skabann seint.

Ark. 4. 7
Gunnar N: 36. Nå ein hadde ede seg gått mett, va de sjikk at kænnsae:
Kor he dotte bodnann, i dei a på vidde, dei a så via vent.
Dei viste gått et dei va på lopt, så jekk mora ud a sae te dei: nå
a dotk så go a bokka a neia pent, hell så Gud bære, Dei skotje
vara framliüne a gå rett te jesta hell framman men stå i
kost im at medora a vara onselige, da va sjikkelig Kristen opp-
dragels, hell ville de bli spört blandt slegt a kjente at deira
bodn va ^{opdradd} som nåid, a korne itje falke seg, Mora tog dei så i
ei arm a leia guttan te mann a jenten te kænne der dei neia
a bokka, så tog jestann hænna a bodnann, a sa som sa: þone
bodn, gått ser dei ud, dotke he nokk itje träd på någe: li
ein må sikta a skaba så de hengihol, Mannen Karshig. Den
flugane Kræga fer etko, i: fa dei ronne snart opp, fa Gudsjelov
nå a dei elste framfödd a steie for presten: Me he nå itje så
mange: A nei de a bara fanta a ambedsfolk som he ræte ha man-
ge bodn: i ofkas a tje vannen, guttan ede rusk a rask, de
reise dei gamle seg i bentjen i loptetage a seie: Gud nåde dei
som vansa mad, Han straffa igybtan ma honger a jestlense-
Guttan bli have Kara, dei ligna på farsetta a lig Hann Sebe-
daus, Jon, Jann, Johan, blei alle nebut Hann, a nabne te bodnan
fant dei i skrifta, hell fra Hollann, De va ei ti de va hevt ma
tri fire nahn som kongelige, De hadde prestan te latt nå dei
va lass storfolk: Kales a skatte. Og he fire syjsjebodu ma nahn
Veline, Regine, Katrine, Petra, Andrea, Elisabet, Agusta, Gardine -
Elise - Vilhelmine - Bolette, Alette - Hansine, Gardine, ^{son} Ander-
Rasvig. De heite: 80-90 åran: Dei hadde mange bodn, men
fa vago op: fa de va Guds vilje, Sa korne dei gamle seia: fa de va
smått for folk, men Gud hadde et menn ma de. Se slepte dei
bodnan sine henna som da jekk litt a sette seg i: krona lass
dei gamle. Va der någen som fuiste et grunn a forstörre någe
lide i praten, sae kænna de gamle stov: Dei bodnan a dei blomman,
Dei træs ongan, gå ud et melle grunn, De he aldri itja vore
sjikk at vogsne kringfolk he helso ma a neia, De ville vora
jæle som fine frökuna i byan, men ma de sama dei sae
godag sto dei alti vora oplagt te smil hell gått ansigt, a någe
goond ferdig te seia, så va der injen sans for te neia någe-
G. a Strandsidder i Rasvig, a detta: næn få trekk fra folkelive i eldre ti

9. Da va i eldre ti te omkring 1890, mijsje a ein usjikk te klappa hell dytta te aksla a nagen (Blant mennan) Da va helst na ein ville lana redskab, hell anna, at hann fyrst kom me naga gode te kanslig for him, a for at hann ber sto sansa a annerkjime den andres godhed for seg, sa jekk da venlige dytt meir te jette, Der fydde stort sett fusk a falskhed me jngl i gamle uttrygg som: "Ja men sant fekk du da gatt te, hell sannfordyden. Dagren, hell, Do a synde, du jore rett, for da a ein rakker. Sa va da jedna: "Kann du lana meg et par tui sokje, hell luytag hell ryggkorje o.l. Og nage i baghanna me lion stonna. Hell na da va a tale nesettanne pa ekko kjessa dei ikke ligte. : Gott forlade meg, Gott forsvorje meg sjä den trebotjen, a du exeligheda, Ja fordondre menn bad. Soren plotte meg hann ha si fu som kjeneser. Sa va da skagre latt a dytt mod aksla, Mennt hanges venner a Lammers, dei bruste i pre århundre mijsje et klapp pa aksta i gomeining a sa: Höire du vorherre te, Forradet Klapp måtte te ia skriva pa, (Kapsjonera) ligsum studeaktia, a borging. Da jore Helmede pa jore for altfor mang ein jille mann i faren te. Na helst in samfun sag.
10. Nei, Dei leia, hell bar, gamle franke ut pa lion, na da va vor te höire klokka ringa Söndag te Gudstjenest. Hü va lege den besta stöikt i Amsterdodammel. Omkring 1890, va der ein flokk viltre ungdom som va me ringer a fjira a lengde seg i töite, Hü datt de ner a klöinte seg. Da biskop B. Stöilen kom her for omkring 30 år sian a fekk sett den flotte klokka. a hadde leie der i krona öre i 30 år. blei hann vunn pa Herredstyre. Hann tringa dei a semna den te Nörens stöiberi Tönsberg te bli amstöibt. (Ka veit folk.) Den klokka me fekk att he Klein by, a kann ikke lioras pa garan, hell te Höimris som förr. Ja da va i Hellig vrede, men biskopa a presta ha vist ikke nage me aut en kristen tokt for a na motsatt. Folk stansa a tog a seg bratten hell ^{pa löing et stöimörens.} löia, a dei vinka me kindhammitörkle fra alle löis dei kom forbi, änsä pa strennan.
11. Na ein skand pa ärfall, hare. rav. mär. a ädvr. a da bomma, da luyta ein pa löia a sa, der for ann, kansje dei meinte han ha snart kom att, a ikke vora sa forjord. Namna a götta tog sine löiveplegg a, na dei kom te sice attafolks grave pa kjörger.
12. Da va jähut korsa a eigeal unlag 4 fod högt, manaba ein sköre. Ku-10 for faste grav: 20 år. Beste a alle lörelde, glimt. Korsa na pa löian.

Ark. 5) Spisemål (13) Gomara frå marann te doüre, Godag frå då te mellom
Gumme N: 36 - = mad - Gokvell nå da mørkna. Gongatt frå kl, 9 - natt, natt -

(14) Hidra folk va jalnt et farande folk = Udvandrer fra U.S.A. Kane
 (15) a mænna samanijsta frå heile Skandinavia, så og sjøfolk a trav-
 (16) = fiskera (Frå heile Norge) mest på Kysten. Arendal, Halden, Egssitte
 frå Fredestann a Oslo: 70 årann, Skuleholder frå Halden Følder
 1. Fredrikvern. 2. Oslo - Frå år 1900 - he eg bygt meir en 100. Öst-
 = lenninga te bergningsarbei M & C. Co. Frå Kjerke, J.O.G.T. a foreninga
 Kjenne eg mange, a hellert om i vara i et langt liv, a aldri høirt
 någon udan någon frå Vestfall te Oslo a forbi helst Oslo
 i detta århundre he tulle ma da ideotiske männ, hell män
 heile dagne, helst på svarta natta, menda æhelt a yngre.
 östlanninga som mest alti Kjetka seg ma nasa tevers
 som om dei vil visa seg smartere enn folk andresta i lande,
 helst nå dei seie män i mänsjen, Det store engelstelende
 folk om i vara, helse godmoring om marann, Da Hidrafolk
 for omkring 40. år sia høirt fleire östlanninga seie män a
 Kjetka seg - stotk (Kvakk), mange te, a tride mest personen
 va skrollate, Eg he markte i seinere år at somme svare
 itje, dei toytje nell itje kann seie gomara, hell gomaren,
 om kvell a män! Kjen sa Kjetk at ein Kjen itje mer wolk
 te a seie Gokvell fyst. da meste folk tag skets itje den
 helsing for pen a dana, Dei bli, a vil bli alti så for =
 fjansse at svarhelsing bli et ün, hell ün, som te indianer,
 Märgen, hell norsk Märgen, a jo tostavel or. Eg Kjenne
 östlanninga sounde greieste folkefer i lanne, men
 i tia hedei vore möje danske, a så svenske som holt
 på üniansflage, Nå bagnet kalle postkast - Kalvedans, a
 tüpp for hane, a var for bütt, hell sünbött, som a et hött
 anna dyr, så öndras me storlig på lann a strann, så ein
 tenkje, Kausje dei den öst vil jorra nebutte or te höitrevande
 konservative, for a få komma näge bort frå da lands nasjonale.

(17) Nei aldrig! For da a te Guds navn Herre Sebaot forfengeligt.
 helle sikkelige folk for Gud Jehova te bespottelse, men der=
 imod den vonne roba mange i Siv a Vest på Fann, Öst a Svensk på
 Djävulen -

18.

På Sör ä övstlaun veit eg at i detta århundre ä bannung
 mijs mijs avlagt. Jeldre tie ville dei som va üde på fere
 seia: A hai! her kjem me mitt i madmale, me ha itje hat
 sol i vendit armstare nå på et par dae, så me veit tje ka da
 lie på dagen, annleis om sommer nå me ha Nouffjell ä
 rotta ottette (Do va alti stamm ä kamma te folk i madbele.
 Do heite et kvar hadde nått me seg, ä vel så da. (Nou.) ja
 godaien ä velbekomme dotke, me skote Lars ä byttra
 (Setta på fleire jore) sjöppa. Nei hia nå, ä itje forsma någe fisk
 ä jorple, så ska eg alti fema på någe ottemad, Me tie mad uottk
 Gud sje lov: A hai hai, me id da me jettk heimafrä. Så ann-
 =sjylla dei seg: den leia te hiusvor tog dei i arm ä drog dei
 te bors. Så va da far sjel i högsede me löge bore som
 helst las Fadervär nå der kom fremmen Do va den jabne
 borbin her i på äyna te 90 åran, itje som den försültne
 Listalening me sine grädige fesse: Mi he mad, ä mi kann
 ede. Somme he mad ä kann tje ede, Gud sje lov ä takt för de (rei)
 Mora hadde et par vindel bodu ma bore, dei andre sadh ma
 dei gamle: kroma ä äd sin mad på större skamb, der dei sadh. Så va
 da Kaffi, lepra, ä helletage, men helst ei flödebytta (äldre ti, ringja)
 te ottemad. Faren laste maden ä ifrä maden, da sae dei alle
 i mounen på tvörandra: Gud sje lov ä takt för maden, da reiste
 seg frä bore dei fremmen ä tog mannen ä kama i hänn
 ä sae era ä takt för gve mad, ä ga et lide myst ma hänn
 opä ner, da va da gammel sjitt ä sveä velbekomme, Do va ä
 sjitt ä seia: ^{nå sin kjæ, öte häb,} ä bevare meg, ä klotka alt toll, heil: Ede
 dotke te kulle så tilig, Seia så sitt areu, ä komma seg üd

19.

forter em fort. Nei da ville vera üprat tisk ünödiz
 tüll, da jöstann hadde adöjilliz myhed ä entresant
 te prata omu, så dei raddla i örz ä kasta itje bort tio.
 ann som nebut va da eldgammel sjitt me jinsidize prunlara.
 Vankize talemäda et hel förr jesta ä freussenen kam te sedes, ä helst
 sjyllfolk, tog da någe ti ma den ståande diggidari för dei
 kom: stava ä fottk sett seg ner. Dei jettk lyst üd på tüne, ä sa:
 A da ottkas folk som kjem ä lyst te otke, ä på dörstinen

Nei da på tüne hadde
 hämmelra ä höst goda
 ä velkommen.

Dei tog dei gamle:
 hämmelra ä sae:
 kars leite dotke.

Vestlands: Dörhella, (Dörstein va frå Arils ti freda) den låg
omlag ein fod låger enn dörstokjen. (Frå dörstokjen: a sigel)
Hüsen sto bare på ein afgang lyptestein, a fire länusteim,
(Hjörnesten.) Hüsfolkje steig enn a radla me sjyllfolke på
dörstein ei lida stoun. Ka dei sama kvarandre kann egkje
na minnst, så reatta hüsfolkje üd länna te dei fyst-
menest eg frå ettegaren Hainräs. Der a emmätte dörstein.
Hann sa: La meg sjå boie ditt. (Kretin) hell biden, o.l.

Frå näim
forli; me
the driga
hinge dikk.

20

21

Ja: alle tie, a dei åbna ifje dör för nägen svara: kom enn
Sommeti kunne onga banka et gram för leven, de kunne mora
höira, a rofte så: Sta üde, a va de folk sae mora: Eg trüde
de va dei träs afgang, så blei de bara ein lätt a dei bejje

22

Garfolk a strännefolk som kom, (helst aren mod Krell)
sae gotkrell, hell gotkrellan, a sette seg a te a prata me
ei gong, de va go sjikk a vara lettliwa a ifje momvalen,
(Vesen) men injen sette seg i ^{pi nägen län} hogsede: om de sa va häbman,
Den störte brügseiger på garen, Hann som sad me häreböle
a styrte alt på garen. Garfid Kalla på sjent, för Ca 100 år tebraga
På venstra sia a hogsedstolen, va hogsbor, a på högra krostak:
me sjent. Krostak a stolspar hadde för Ca 200 år sia
et eie pynt i treskur, karm i dobbel rüde, Sjyllfolk på före
matte än dras i arm te sade a te bors, men injen te
veitle Blällup-ligjer. Kvar hadde sitt plas me bore ette
sjyll hell vyraa, ette eldgamal regel som bara gamla
Kozekana me hü som ^{söjga} ~~lokka~~ bore kunne reatleia: ette
gamal sed - så injen kunne bli forträden. Mans minne
kjærste dei te at feil sassa leda te drab. Kvar jast
hadde si senning me, häde te bröllop a ligjer, a dei
stopa bore frammanför der eigeren a den, sto sidde, så
alle me bore, a kjikkera üde jönom vendü kunne sjå
Koslag senning kvar hadde. Dava sjikk üd före århundre.

23-
24

Ja - Me de sama ein steig öve stavedörstokjen, a enn i stäva
a fetk sädde seg, sto ein legga lina (Hatt) rettvent på venstre
knee: a na ein jekk te bors a hellest, sto ein ^{häre} länngä plazge
opp på knatt, enten på vavgang, ogustkrans, hell kor sam helst,

25-

Nå dei hadde prata me me ^{stærre} ^{sae Kaja} - Dotke ser koss her ser ud, Vengänge tag svar plass. Rikjen å hampegampen, venna, å snallestol, å mannfolkun me gadu å greia; men her bli nå te ^{te} sidde, om de a trängt. Ja der va trängt om plass i dei meste hus, bara i liabmannstava (Hopmann) på Kvar gar va der stor stava, å der va danseplass, menn på tåna om sommer. Der va aldri dans Piske å Pinsti, å dei tui daga jul, å opst va da Kristen sjittk at alle va i hus kl' 5, te festa å vaga den hellige natt. Julejulle (juleball) va stragot ette jul, å Njær ständ ungdomm kl' 12 natt enn de nye are - på nabolann Lista he da vore någe sjittk at ungdom jore hærverk for folk den natt. Den næskab ville itje bli talt på Hittroy.

(Hæ er fiv skrene någe anna, he seg keie feil)

26-
27-
28-

Ja, Va da kjendte, helsa dei godag. Å dotke på fare, Va da villfremmen fra ann kant a lanne, va da godag: dotk a langveis fra å fares her, hell: sjallan å sjå same folk på reis, O.L. - Vill dotke komma emforbi te otke, å enne va da jødna: ja dotk ser koss me he da, alti omekara me sa mangt. Da a å laga sko, å klæa, å fiskegreia, mest alt de me brüza me laga å stræva i toll fjortan tina i døgn. å ungann: saun ein tina om kvell te å leiktag. Nå fremmen kom te hus (Ihus) jaga mora ongan ud på gørm. Så va da mora, hell et større jantehadu, me heimelaga stüv- belime te å sofa flise på golv bort te kakkelaugnstrona, å me et plagg torka vakk stor å domna (Fint stor) fra der

29-

dei, (daun) fremmannu fakk sidde. Ja dotke ser me he da smått menn me he da gaff, sålenje vorherre je otke helsa. dotke måkje forsmå nå me by dotke i flodebytta me he tje någe krambümäd, så dotke far te te takka me smörd lepsa, å gamme. Kansje dotke tykje ondis (Kvædand) Folk helste itje på legslenna å fasta, men på befolk, Dei jittk alle å banka på, på bagdora, så sto dei i hislage, å kom knaht enn i kjökene. for der hadde kana, dotra, å kjenest- jenta (Äu nebut for tåusa) travelt daen dor jönnom.

30-
31-

Fannell helseng va bara brügt nå befolk for, å te slegt å kjendte nå dei sko fara langt asted, tesjöss, emigrere -

hell reisa bort forgatt, va da sjikk te ut lere arhondre
a ta kverandre i hann a sera farvell; Dei fleste eldre
veksla da nage passende Gudor, Sa va da: Ikke a gloima,
me ma hoira fra kverandre. (Skiva) sa: Vorherre vare ma
dotke (Dag): Farvel, takk for alt, takk for meg, sista heiman,

3133435363738

Dei samann om da ha nagati haent her i bygda,
hell nagati vill henna her sa lenje her a egte
norste lyse sjikkelige velopdradda folk ma sunt
ved a forstann. Da a bara uenteligente som naude
seg a ska etteligna brushava vimpasa av latinere.
Kjyss he alti vore a vil alti bli alvorlig kjeligheds udbrud.
enten egte eller falsk. Dei vannvyrte Kjyss som Kjysse ahent
i villen sji. (som de heite) Da a usunt a Kjysse andre
enn senn kjerast. omkring 70 prosent av norboerske Kane
slutte a Kjysse mannen: omkring et ar ette dei blei jifte.
he mangfoldige sjofolk a arbeidskameratta i U.S.A. fortelt
meg. a foruden sjilmitt. ryme ein mengde sjofolk a
udvandrerer fra sine Kamee. (ant heim, a bodu, berne
ein masse egtestab i Norge (Pa sjofolk lausbygd.) den mann
ma leva et forspild liv vorre enn helved, alle sine dage
ma ei vomn plagann a Kjerling. a dafor stugge darlige bodu.
Omkring 80% av egtestab, norboers jartelause egtestab,
burde letvint loises ette et per ar pade skabe (Fangenskabe).
Da ikke Kane bry seg om a Kjysse mannen.) Sa betydningfall
a Kjyss, som ein pohetvist i livsenstre, i jerta fryd a gles
te hobe sammansia te ett for ti a evigled. i herlighed
pa den nye jor der a rettfor a fre a Kjerlig samvar, Stats-
Kjerka burde jelpa sa at intje dei mange vonne Krimfolk
drag tusannvis av manna ma seg te helvede. Et moralst
Kjys a et umoralst Kjyss. he sjille som nitt a dag. Da
va mijs sjikk forv at ei mor kjyste sine mindre
bodu pa Kime. a dei hu va tante hell gudmor te. Da va a
jartelag (Hu va gla i dei) Hu sa da: Ma mor (Farvor, Marmor,) fa
et myss, Far va sjomann og he aldrig i mi te seot folk heran
kjyst kverande i da abne. Ousa anjidskjyste kjerast. hell ville

(39) folk seia gutten va ein attekaratstokk - Da va ein leg
 (40) som mor a smasosten lovt ma litt labadne for a fa de
 te a la, da sette dei senn nasetipp mod badne sen, a marta
 den siesuis et par gange, lett, a sae i lytta bytta nasa, da tote badne
 va svoro, a lo, ein leg va a sedda pegesing pa pame, a seia pame=
 =bein, sa pa, ovestein, ovestein, sa pa, Kimmelomp Kimmelomp
 sa pa nasetipp, sa pa oreflipp oreflipp, sa momeflipp mome=
 flipp, sa, kagesnipp, sa ein ma hals a seie i pot, pot, pot.

(41) Sa lo badne, Sjillan legte ein far ma naga bodu, a ma bodu
 mest va rodd da huste sjoggeses (Bad a fisk va halle fora, a
 bad hadde nasa, derfor kunne a a te ein seia te badne
 a spoza: Sta medra op baden i nasa, sa tog farumom bodumasa
 mellom pegesing a langetang, klende a ryppte sa tage glipte,
 a sae: senn drag me op baden. Da lo badne, (Nei) Lykkate, va

(42) a a (Hodo) inetri. De jenz deg uheldig. Helst te sjiss a pa fiske.
 (43) (Menn) Sjå deg for, Værtje rædliis - vær i dom dag. Den flygmas=
 Kræga for alti någe. Hall deg fra sterk drik bli du velstænd.

(44) jilt dag itje ein blant romme folk. (Takk) a da jenz deg vel i ti a
 (45) evighed. Den regel va ber ein domlytkansning - Gledig jul,
 Gatt Nyar. Gledighogti. Gatt Paskke, Go Pinsti. Gratulera me

(46) daen. Gratulera me den lille. Me tyktje da a sært for dotke,
 Da a tungt a missa sine. gatt a komma fra denne Jammerdal.
 (Frist) Nøia tryktje akke alle, Legslem, hell foloesfolk. i Dotke va
 goe mod dei gamle: Ja du sae smør, veit du ka, Han ad ein hallo
 grund pa da seinsta ja hi Gantorina va sa leid att, Hu ad te

(47) u slakna, (Gamalt: Ora a takk, | ~~Da som mellom graen a bytte~~ (Den seinsta ara)
 (48) =manni: Huomre: Va da lig seg, Vil du smakka, fest: Jæn dotke
 a ma grava -
 va have som vryde akke, a me feltk, fya dei jone gamle te grava.

(49) talk for = base a farvel. (Ma han tryktje) Jætk ein unscunning, treloff = Klamma Kræ=
 Klassmajor, forbi folk, Spriza einkven ud me stive finga. = andri i hannan
 Ja fer, a for miti, a pare Dansk. (Tetala gamle) Dem a Denses sae
 dei fins - Na seie ein knabt dere te någen, hell da tyske fise, hell
 engelst Madam. Hann jætk ud. Hu Komun ein -
 Din gamle sad a spitke som eg i dette spiresjema he fortalt
 om, a na stort seet forbi a forgoimt avlagt: detta århundre:
 Lærde Eritmon Rasme, Nitra - (Hidra)

(50) (51) 52. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.